ROMÂNII DE DINCOLO DE NISTRU

Sergiu GROSSU

Continuăm seria de articole pe care colaboratorul nostru din Franţa, basarabeanul Sergiu Grossu, le-a publicat, în perioada celui de-al Doilea Război Mondial, în săptămânalul "Transnistria". Socotim că ele oglindesc, cu fidelitate, sufletul, aspiraţiile şi lupta aceleiaşi moldovenimi - fie ea din stânga sau din dreapta Nistrului - care s'a opus, cu jertfe mari, atât împotriva stăpânirii ţariste, cât şi a celei sovietice, afirmându-şi dreptul la o viaţă naţională românească şi unirea cu ţara de baştină.

REDACŢIA

CUVÂNT DE PRIMIRE

Zilele acestea sosesc, în capitala ţarii, un grup de 300 învăţători transnistrieni, dornici să-şi cunoască patria şi fraţii. Cei mai de seamă reprezentanţi ai colectivităţii moldoveneşti dintre Nistru şi Bug, ţinuţi în întuneric atât amar de vreme, vor avea fericitul prilej să ia contact, la faţa locului, cu realităţile noastre sănătoase şi să pătrundă toate tainele sbuciumatei istorii româneşti.

Acest fapt sărbătoresc merită o deosebită atenţie. Şi să vedeţi de ce. Noi salutăm, în grupul dăscălimii transnistriene, nu numai entuziasmul norodului de peste apa bătrânului Tyras, norod care s'a adaptat de minune noii orânduiri locale, ci, mai cu seamă, puterea de rezistenţă a acestor viforoşi stâlpi ai latinităţii în Răsăritul Europei.

Dela sfârşitul secolului al XVIII-lea, de când moldovenii din Ţara Bugului ajung sub despotica stăpânire ţaristă şi până în recentele decade de tristă aducere aminte, când năpasta slavo-bolşevică a căutat să smulgă, prin măsurile cele mai drastice, ideea de românism din adâncul sufletelor lor mari, Românii din Transnistria nu şi-au lepădat legea strămoşească. Ci, suportând cu resemnare, umilinţele şi îngenunicherile, au aşteptat ziua apropiatei învieri, ziua deplinei dezrobiri.

Toţi au fost la înălţimea chemării lor lăuntrice, încât dârzenia cu care îşi apărau drepturile şi credinţa, întregul complex de bunuri spirituale, le-a dat mult de furcă bolşevicilor antihrişti.

Astăzi nu se mai tem. Astăzi, când biruinţa românească flutură peste întinderile cu unduiri de mătasă şi cântec, inimile lor calde îmbracă straie de mândră sărbătoare.

Cei 300 de învăţători, care aleargă să-şi adape sufletele din vastitatea cerului dela noi şi cu mireasma odihnitoare a brazdei frământată cu carne şi oase de mucenici, sunt însăşi Transnistria noastră, plămadă neîntinată a suferinţei prin care au trecut şi pe care au depăşit-o. Ei vorbesc în numele viitorului. În numele nădejdei tuturor.

Dacă până ieri au fost îndepărtaţi dela matca lor adevărată şi puşi să lupte cu sila împotriva limbii strămoşeşti, împotriva dreptei grăiri, în clipa de faţă îşi înnează uriaşa bucurie în suspine şi în perturbătoare dragoste. Dragoste de frate. Dragoste, care este a pământului şi a noastră.

Lor să ne prosternăm. Cu toţii. Fiindcă în tinereţea şi nevinovăţia lor stă fericirea Transnistriei şi a Neamului...

"Trasnistria", Nr. 64, 22 Aprilie 1942

AMURG LA TIRASPOL

Şi-au scuturat salcâmii hlamida lor cu salbe.
Mi-s visurile negre, mi-s visurile albe.

Pe întomnata stradă trec prizonierii -turmă
Şi drămuie-şi tristeţea lăstunii de pe urmă.

Te voi chema, din stepă, domniţa mea? De unde
Să-ţi pritocesc, sub falduri, luminile profunde?

Burează, ca'ntr'o carte cu amintiri uitate.
Tiraspool. 5 Septembrie. Amurg. Singurătate.

"Transnistria" Nr. 13
20 Octombrie 1941

TINERETUL TRANSNISTRIAN

În toamna trecută am avut marea fericire de a cunoaşte, din plin, provincia noastră moldovenească dintre Nistru şi Bug, frumoasa ţară a Transnistriei, de a-i strânge la piept rănile trecute, suferinţele celor 24 de ani de opres bolşveic şi de a participa, într'o măsură limitată, la bucuria dezrobirii, a libertăţii ei definitive. Primirea, pe care această ramură răsăriteană, obiditâ şi neîndreptăţită, a făcut-o armatei române, a fost mai mult decât frăţească. Sinceri şi străini de patimi, de răutăţi, trudnici slujitori ai credinţei străbune şi ai dragostei desăvârşite, transnistrienii şi-au slobozit baierile inimii, revărsându-şi jarul lăuntric, de parcă prin câteva vorbe laconice ar fi vrut să se răzbune pe întregul calvar îndurat sub despotica şi sângeroasa obläduire sovietică.

"Ne-au supt bolşevicii", auzeai pretutindeni glăsuindu-se. *"Tare-am mai suferit"*, te întâmpinau ţărancile, cu ochii podidiţi de lacrimi. *"De când vă aşteptăm"*, murmurau ca o rugăciune bătrânii satelor răzăşeşti de dincolo de apa *"turbatului"* Nistru, care atâţi amar de ani a despărţit pe fraţii de acelaşi sânge şi de aceeaşi lege creştinească, umplându-le sufletele cu dorul unei grabnice înfrăţiri - înfrăţire pe care au cunoscut-o cu veacuri în urmă, pe timul lui Duca-Vodă şi a neînfricaţilor hatmani moldoveni.

Deşi am colindat prea puţine sate şi, de cele mai multe ori, numai în treacăt, totuşi am putut să-mi dau seama de adevăratul aspect al lucrurilor, pătrunzând până şi în cele mai nepătrunse cute interioare ale ţărănimii transnistriene, care nu ştie nici să mintă, nici să înşele, ci îşi arată deschis, fără ocoluri, dorinţele care o frământă, necazurile şi durerea. Fiindcă sufletul moldovenilor nu s'a schimbat cu nimic, a rămas intact. Bolşevicii au căutat să le distrugă întreaga lor gamă de simţăminte înalte, să-i apropie, să-i comunizeze, să le scoată din sânge tradiţiile sfinte, pentru a-i putea face fii adoptivi ai lui Stalin. Zadarnice, inutile planuri. Pentrucă moldovenii din Transnistria au rămas aceiaşi duşmani ai regimului sovietic, chiar după ce au fost supuşi torturilor, deportărilor, întemniţărilor, executărilor. Preferau moartea în locul unor credinţe false, în locul trădării Neamului, pe care îl visau unit şi tare. Şi dorul de răzbunare, de emancipare, al părinţilor, creştea - flacără şi îndemn - în sufletele copiilor, netezindu-le întrucâtva drumul şi apropiindu-i de aspiraţiile colectivităţii moldoveneşti transnistriene: ***libertatea***. Toţi o doreau şi, pentru atingerea ei, răbdau orice. De această formidabilă rezistenţă s'au lovit bolşevicii, nefiind în stare s'o spulbere, ci, dimpotrivă, fortificând-o.

Tineretul Transnistriei, afară de-o infimă parte, trebuia să ducă mai departe ***lupta latentă cu puterile Răului***, cu pericolul dizolvant al comunismului, el fiind nădejdea celor înmormântaţi prin înzăpezitele ocne siberiene, precum şi unica lumină a pletelor cărunte, a mamelor văduve. Între rândurile celor care au apucat pe căi greşite, dacă s'a întâmplat să se găsească şi moldoveni, apoi aceştia erau prea puţini, majoritatea fiind Ucraineni, Ruşi şi Evrei.

Dar, se vor întreba unii, cum de a fost cu putinţă ca în Transnistria, în fosta *"Republică moldovenească"*, tineretul să fi rămas străin la toate momelile şi incontinua propagandă sovietică, răspândită până în cele mai umile unghere, propagandă care vestea Raiul pe pământ şi crearea unei armate tinere fără pereche? Ei bine, le vom răspunde că se putea; că altfel nu ne putem explica totala adeziune a moldovenimii dintre Nistru şi Bug, la idealurile românismului integral; că flăcările care joacă în ochii fiecărui bătrân sau tânăr, fie el din Tiraspol, Grigoropol sau Balta, din Sucleia sau Mahala, nu sunt decât răsfrângerile unor oglinzi ale sufletului neîntinat şi pur ca apa izvoarelor, ale bucuriei de astăzi şi ale învierii de mâine, de toţi aşteptată.

Dacă pe întreg cuprinsul URSS-ului căsătoria nu era decât o simplă înscriere la Oficiul Stării Civile, căutându-se prin aceasta a se distruge familia; dacă avorturile, poligamia şi prostituţia erau încurajate de Stat, în căminele transnistriene această molimă, această stupidă încălcare a drepturilor omeneşti nu putuse pătrunde, ţăranii noştri păstrându-şi - în ascuns vechile şi bunele obiceiuri. Şi odată familia salvată, însăşi colectivitatea moldovenească era ferită de bolşevism, recunoscând în familie celula de rezistenţă a unui popor şi, ca atare, a Românilor dintre Nistru şi Bug.

Pentru transnistrieni, familia a fost o şcoală. În sânul ei, tinerele vlăstare îşi făceau ***adevărata educaţie***, în spirit naţional, atât cât le ajutau mintea şi sufletul, atât cât le permiteau vitregele împrejurări. Aici se plămădeau nădejdile şi credinţa în Dumnezeu. Între pereţii casei părinteşti învăţau plodurile bucălate că peste cele vremelnice planează bunătatea divină; că nu mai est mult şi vor putea scutura jugul bolşevic; că stau înfipţi într'un pământ care este al lor şi numai al lor.

URSS-ul a încercat, însă fără rezultate pozitive, să înregimenteze tineretul moldovenesc în cadrele frontului roşu, pentru a-l converti. Ca şi în Rusia, s'a alcătuit şi în Republica Moldovenească o armată a Octombreilor (copii între 3-7 ani), pregătitoare a Pionerilor (copii între 7-16 ani), aceştia formând mai târziu (între 16-22 ani) cadrele Komsomolilor. La şcoală se lucra intens - în sens propagandistic şi nu cultural - pentru o educaţie comunistă, tineretul fiind privit cu o deosebită atenţie, ca viitoare osatură a Partidului.

Ca să-mi argumentez spusele anterioare, precum şi cele ce vor urma, ca să aduc dovezi palpabile, voi face apel la o revistă sovietică, ***"Scânteia leninistă"***, de pe anul 1936, găsită într'o bibliotecă din Tiraspol, revistă *"literară-socială pentru pionieri şi elevi"*, organ al Comitetului Regional şi al Comitetului de instrucţie din Republica Moldovenească. În paginile acestei searbede *"Scântei"*, îmbâcsite de chipurile simandicoase ale tuturor şefilor bolşevici, găsim o seamă de date importante, care vor dezvălui felul în care se făcea educaţia tineretului din Transnistria, sau mai bine zis, cum căutau, cum credeau dânşii (ce ironie!) că pot să transforme o generaţie, o ţară luminată de alte orizonturi decât cele slavo-bolşevice.

Să vedem, mai întâi, *"cine sunt tinerii pioneri"* în concepţia sovietică: *"Tinerii pionieri sunt acei copii care uniţi în grupe, făuresc din sine oameni sănătoşi, învăţaţi, culţi, devotaţi cauzei lui Lenin-Stalin, cu voinţa neclintită, demni de a fi schimbul komsomoliştilor şi-a membrilor de partid. În măsura puterii lor, tinerii pionieri ajută partidului şi komsomolului de a organiza şi educa în spiritul comunist pe copiii sovietici"*. În legătură cu sarcinile pionerilor, desprindem din cuvântarea tov. Guzov, şeful secţiei pionerilor a Comitetului Regional, următoarele rânduri concludente: *"Conducătorii pionerilor trebue să înveţe regulile culturii, vorbirii, de purtare, de îmbrăcăminte. Să luăm, de pildă, conducătorii pionerilor din satul Glinaia, Corotna. Între dânşii sunt tovarăşi şi aproape analfabeţi. Astfel de tovarăşi avem chiar şi în Tiraspol. Conducătorul pionerilor din satul Ţibulănca, tov. Coifman, a arătat pildă clasică de analfabetism. Când i-am propus să găsească Abisinia pe hartă, el ne-a arătat America, iar Berlin, după ştiinţa lui, se găseşte în Australia"*.

Orice explicaţie, orice cuvânt în plus, credem, este de prisos. Vom mai cita numai câteva fraze din articolul *"Despre activitatea comunismului în şcoală"*, o scurtă dare de seamă a cuvântării tov. Muschin la Congresul X al Uniunii Tineretului Comunist: *"În activitatea şcolii noastre mai au loc neajunsuri foarte serioase. Cu toate cerinţele partidului, neajunsul temeinic al şcolii nu-i lichidat. Şcoala încă nu pregăteşte copii care ar cunoaşte bine temeiurile ştiinţelor. Pentru asta-i vinovat, mai întâi de toate, Comisariatul Norodului de Instrucţie, care până acum încă nu s'a apucat bolşeviceşte de lucrul şcolii. Pregăteşte slab cadre de învăţători. Manualele editate au multe neajunsuri. Pentru lucrul rău al şcolii e vinovat şi Komsomolul. Komsomolul ajută puţin organelor de instrucţii publice. C.C. al Uniunii Tineretului Comunist şi organizaţiile locale komsomoliste au condus neîndestulător cu activitatea komsomolului în şcoală. A lucra astfel în şcoală şi mai înainte nu se poate. Komsomoliştii şi pionerii trebue să devină iniţiatorii învăţământului pe nota <foarte bine> prin pilda lor, să atragă şi pe ceilalţi elevi. Komsomolul, pionerii, toţi elevii trebue să se ridice la lupta pentru a lichida din rădăcini neajunsul temeinic al Şcolii"*.

Acest *"neajuns temeinic"*, care se putea vedea nu numai în şcoală, ci în toate laturile de activitate comunistă, a rămas în picioare. Deoarece la o organizare falsă de Stat, nu putea rodi decât o credinţă falsă, superficială, gata oricând să dispară ca un fum, la cea mai mică bătaie de vânt... Războiul actual a răsturnat toate prevederile, toate visurile conducătorilor sovietici. De altfel, într'o şcoală cu elevi analfabeţi (şi când? în anul 1936), care arată Berlinul pe hartă în Australia, care ştiu numai să tragă cu arma, în scopuri criminale şi războinice, fiind premiaţi şi ridicaţi în slavă într'o şcoală lipsită de dragostea părintească şi potrivnică creştinismului, tinerii moldoveni, posedând o structură interioară deosebită şi cu sângele mustind de seva pământului, rămâneau străini, iar învăţăturile profesorilor nu găseau, în ei, nici un ecou.

Cine nu vrea să creadă, să plece peste Nistru, ca să-şi dea seama, la faţa locului, de realitate. Să stea de vorbă cu acest tineret, care n'a uitat să-şi facă semnul Crucii; care se roagă la icoane şi crede în puterea Atotcuprinzătorului; care ştie din ce neam se trage şi-şi manifestă tumultuoasa dorinţă de a vizita Ţara-Mamă, primitoare şi mândră.

Bolşevicii nu numai că n'au distrus o generaţie, dar au format-o, au pregătit-o pentru bucuria de acum, care este a tuturor Românilor. Fiindcă suferinţa înaltă şi nu doboară; cimentează şi animează. Suferinţa, luată în sensul ei adevărat, este creatoare de de suflete tari, de generaţii răzbunătoare. Şi dacă salutul pionerilor era *"Fiţi gata!"*, apoi tot cu acest salut răspunde tineretul Transnistriei, pe veci a noastră: *"Suntem gata pentru a lupta împotriva bolşevismului, împotriva duşmanilor civilizaţiei. Iar la temelia nouei Românii, laolaltă cu toţi fraţii, vom pune sângele nostru, jertfa noastră într'un destin împărătesc !"*

"Transnistria", Nr. 32, 16 Martie 1942